

Toma curiosul și curajosul
Duminica a doua după Paști
A Sfântului Apostol Toma
19 aprilie 2026

„În ziua cea dintâi a săptămânii, fiind seară și ușile fiind încuiate, acolo unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, **a venit Iisus și a stat în mijlocul lor și le-a zis: Pace vouă!** Și, zicând acestea, le-a arătat mâinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii văzându-L pe Domnul. Atunci **Iisus le-a zis iarăși: Pace vouă!** Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și, spunând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt! Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate, și căroră le veți ține, ținute vor fi. Însă Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus. Deci i-au spus lui ceilalți ucenici: Am văzut pe Domnul! Dar el le-a zis: Dacă nu voi vedea în mâinile Lui semnul cuielor, și dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielor, și dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede. Și, după opt zile, ucenicii Lui erau iarăși înăuntru, și Toma era împreună cu ei. **Și a venit Iisus, ușile fiind încuiate, și a stat în mijlocul lor și a zis: Pace vouă!** Apoi a zis lui Toma: Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele, și adu mâna ta și o pune în coasta Mea, și nu fi necredincios, ci credincios! A răspuns Toma și I-a zis: **Domnul meu și Dumnezeu meu!** Iisus i-a zis: Pentru că M-ai văzut ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut! Iisus a făcut înaintea ucenicilor Săi și alte multe minuni, care nu sunt scrise în cartea aceasta. Iar acestea s-au scris ca să credeți că Iisus este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, și, crezând, viață să aveți în numele Lui” (Ev. Ioan 20, 19-31).

---

1. Sfântul Apostol Toma – martorul de necontestat al Învierii lui Hristos

Mântuitorul Hristos nu a avut de îndurat în timpul Pătimirilor doar durerile fizice ale chinurilor, ci în mod special durerea suflească a trădării lui Iuda și a lepădării lui Petru, alături de părăsirea de către toți ceilalți ucenici ai Săi. Vinderea lui Iuda și întreta lepădare a lui Petru sunt completate după Înviere de cererea lui Toma de a pune mâna în locul rănilor, pentru a crede că Domnul a înviat. Marile episoade ale mântuirii sunt așadar umbrite de neputințele ucenicilor, prietenii Săi pentru care El și-a dăruit viața. Domnul le rabdă însă pe toate și le iartă pe toate. În necazuri și trădări, Hristos propune ca răspuns iertări și îmbrățișări. Aceasta este calea împărătească, ce ne este propusă și nouă ca drum de urmat la sărbătoarea Învierii. Chiar și Iuda ar fi fost reprimit în iubirea Sa, dacă s-ar fi căit, însă a ales să moară singur, refuzând iubirea lui Dumnezeu. În timp ce Petru a fost primit înapoi în iubirea lui Hristos, după ce a plâns cu amar, Sfântul Toma a făcut un pas mare între prima zi după înviere când spune „nu voi crede” și a opta zi când mărturisește „Domnul meu și Dumnezeu meu”. Saltul de la necredință la credință a fost posibil tot datorită iubirii lui Hristos, care i se arată și îl invită să îi pipăie locul rănilor.

Episodul relatat în pericopa evanghelică de astăzi marchează profund sărbătoarea Învierii, fiind citită atât la „a doua Înviere”, cât și la opt zile după aceea. El i-a adus lui Toma calificativul de „Toma necredinciosul”, expresie folosită până azi spre a-i descrie pe toți cei care nu cred o anumită relatare sau întâmplare la care nu au fost prezenți. A fost Toma însă atât de necredincios? Este de condamnat atitudinea sa? Nu a urmat el principiul enunțat de Hristos „Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide?” (Matei 7,7). Cântările din Duminica Tomii vorbesc despre „nevinovata îndoială a lui Toma”, scoțând în evidență în mod special credința și mărturisirea Sa, că

Hristos a înviat. Cele mai multe tropare se încheie prin cuvintele „Domnul meu și Dumnezeuul meu, slavă Ție”. Sinaxarul sărbătorii vorbește de o tainică economie a lui Dumnezeu, prin care Acesta a dorit să lase lumii prin pipăirea lui Toma o credință și mai sigură în Înviere Sa. Simțul tactil este cel mai grosier din cele cinci simțuri, de aceea confirmă realitatea în modul cel mai plenar. Iar această confirmare s-a făcut pentru întreaga umanitate prin mâna lui Toma, care s-a atins de dumnezeire și nu a fost arsă.

2. Toma curiosul și curajosul – un scurt portret ioaneic

Evanghelia după Ioan este singura care ne-a lăsat un portret mai amplu al acestui apostol, în trei episoade speciale. Primul dintre ele a avut loc în contextul morții lui Lazăr, când Mântuitorul a pornit spre Betania să-l învieze. Ucenicii L-au avertizat să nu meargă spre Iudeea, căci iudeii căutau să Îl omoare, însă Toma a zis celorlalți ucenici: **„Să mergem și noi și să murim cu El”** (Ioan 11,16). Astfel, Toma apare ca fiind **cel mai entuziast și curajos dintre apostoli**, gata să-și dea viața pentru Domnul Său! În aceste cuvinte „să mergem și noi și să murim cu El” se cuprinde toată teologia mistică și viața bisericii! Toți apostolii au murit după Înviere „împreună cu El”, iar martirii primelor veacuri au întemeiat Biserica pe sângele lor. Cine moare împreună cu Hristos, înviază împreună cu El și prin aceasta biruie moartea! În Sfânta Liturghie suntem chemați toți să murim și să înviem cu Hristos! Așadar, cuvintele lui Toma cuprind în ele o mare profecție despre întreaga istorie și viață a Bisericii. Nu este întâmplător că până astăzi se prăznuiește în Duminica Tomii, așa-numitul Paște al blajinilor, adică al celor adormiți în Domnul. Creștinii vor să împartă Paștele și cu cei adormiți ai lor, așteptând cu nerăbdare primul prilej posibil să-i pomenească pe cei dragi ai lor. La două săptămâni de la învierea lui Lazăr se face pentru prima dată pomenirea celor care au murit în Hristos, când se citește pericopa evanghelică de la vecernia Lunii Învierii.

Toma este prezentat, de asemenea, de Sfântul Ioan ca un apostol însetat de cunoaștere și plin de râvnă pentru cele sfinte. După Cina cea de Taină, Hristos le-a ținut ucenicilor marea Sa cuvântare înainte de Pătimiri, în care le-a vorbit despre iubire și despre plecarea Sa la Tatăl. Între altele, le-a spus: **„Și unde Mă duc Eu, voi știți și știți și calea”** (Ioan 14,4). Era evident că nimeni nu înțelegea deplin cuvintele Domnului, însă nimeni nu întreba. Toma însă nu se face că știe ce nu știe, cum se întâmplă de altfel cu mulți dintre noi, ci întreabă: **„Doamne, nu știm unde Te duci; și cum putem ști calea?”** (Ioan 14,5). Hristos este foarte bucuros de întrebare și îi răspunde printr-una dintre cele mai mari dezvăluiri făcute celor de pe pământ: **„Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine.** Dacă M-ați fi cunoscut pe Mine, și pe Tatăl Meu L-ați fi cunoscut; dar de acum Îl cunoașteți pe El și L-ați și văzut” (Ioan 14,5-6). Pe acest adevăr s-a întemeiat Biserica creștină și întreaga sa învățătură despre mântuire. Imnografia arată că insistența sâcâietoare a lui Toma „a deschis izvoarele dogmelor” (Vecernia Sf. Toma la 6 octombrie).

Al treilea episod este cel al Duminicii Tomii, care apare acum în altă lumină. Sfântul Toma este consecvent cu el însuși și după Înviere, cerând pipăirea Domnului, cu îndrăzneala care l-a caracterizat dintotdeauna. Pentru Toma credința nu este oarbă, spunea Costion Nicolescu, ci ea presupune și o în-credințare, în sensul unei intrări în credință, adică un act de alegere și adeziune liberă. Astfel, nu îndoiala caracterizează statura duhovnicească a lui Toma, pentru că imediat după proba de iubire a Domnului a exclamat „Domnul meu și Dumnezeuul meu!”, cu același entuziasm arătat mereu. **Posesivul „meu” nu arată că Domnul îi aparține, ci din contră că sufletul său a fost dăruit lui Hristos!** A crede înseamnă a-ți dăruia inima, nu a accepta mental un adevăr teoretic. Această dăruire a fost totală, căci a plecat să vestească Evanghelia mai departe

decât toți apostolii, până în India! Absentul de la Înviere a fost din nou absent la Adormirea Maicii Domnului! Ajunge trei zile mai târziu, pentru el se deschide mormântul Născătoarei de Dumnezeu, fiind cel care a încredințat lumea că Maica Domnului nu mai este acolo, ci s-a înălțat cu trupul la cer. Toma, apostolul deplin, s-a încredințat din nou și ne-a încredințat și pe noi.

3. „Pace vouă” – darul păcii în Sfânta Liturghie

Evangeliiile Învierii descriu două mari daruri, pe care Hristos cel Înviat le dăruiește celor cărora li s-a arătat: **pacea și bucuria**. Evanghelia după Ioan pune în centrul arătării lui Hristos în seara zilei de Înviere cât și la opt zile după aceea, în prezența Sfântului Toma, pacea dăruită de Hristos prin binecuvântarea „**Pace vouă**”. Salutul păcii a devenit din perioada apostolică central în Sfânta Liturghie, **preotul binecuvântând credincioșii cu „Pace tuturor” de patru ori**: înainte de Apostol, de Sfânta Evanghelie, de Sărutarea păcii și de ridicarea și frângerea Sfântului Agneț pentru împărtășire. Este vorba așadar de momente fundamentale ale slujbei. Pacea dăruită prin binecuvântare sub forma Sfintei Cruci, simbol al lui Hristos, nu este doar o simplă dorință a celui care binecuvântează, ci o comunicare reală a darului păcii de la Domnul Înviat. Fiecare Sfântă Liturghie restabilește această experiență pascală a păcii divine pentru participanți, preotul fiind instrumentul comunicării acesteia. Prin dialogul dintre cel care binecuvântează și cei binecuvântați se creează un spațiu al prezenței lui Hristos prin lucrarea Sfântului Duh. Astfel, prin toate aceste binecuvântări este dăruită sacramental „pacea de sus”, care este o pace interioară ce conține harul divin mântuitor. Nu este vorba așadar de pacea exterioară, ca lipsă a războiului, ci de pace ca dar eshatologic al lui Dumnezeu și pregustare a împărăției cerurilor, care presupune împăcarea cu toți cei din jur, cu mine însumi, cu Dumnezeu și cu întregul destin al vieții, care trece prin moarte.

Unul din marile doruri ale sufletului omenesc este acela după liniște și pace. Așa se explică de ce multe popoare ale Orientului Apropiat se salută până astăzi cu cuvântul pace (*shalom* în ebraică sau *salām* în arabă). Într-o scurtă înregistrare trimisă cu ceva vreme în urmă de o prietenă aflată la Mănăstirea Sfântului Ioan Botezătorul din Essex în Anglia, se auzea doar cântecul păsărilor și freamătul pădurii. Cuvintele care însoțeau înregistrarea exprimau esența acelei experiențe existențiale: „Liniște și multă pace”. Dacă natura poate mijloci astfel de experiențe înalte, atunci întâlnirea adevărată în rugăciune cu Domnul Înviat care a făcut pace cu oamenii „prin sângele crucii Sale” (Col 1,20), nu oferă doar o liniște trecătoare, ci însăși „pacea lui Dumnezeu, care covârșește orice minte” (Fil 4,7).

Darul păcii divine nu se revarsă decât asupra acelor care își deschid sufletul și inima pentru primirea lui. Pacea dăruită și neprimată se întoarce la dăruitor. Mântuitorul Însuși ne spune aceasta, atunci când i-a trimis pe ucenici la oile pierdute ale casei lui Israel:

„În orice cetate sau sat veți intra, cercetați cine este în el vrednic și acolo rămâneți până ce veți ieși. Și intrând în casă, urați-i, zicând: Pace casei acesteia. Și dacă este casa aceea vrednică, vină pacea voastră peste ea. Iar de nu este vrednică, pacea voastră întoarcă-se la voi” (Matei 10, 11-13).

Așa se explică faptul că mulți dintre cei care participă la Sfânta Liturghie nu primesc automat această pace, ci doar cei care își deschid sufletul și se pregătesc pentru a o primi. Cei care au dobândit pacea în inima lor sunt chemați să o ducă mai departe din Liturghie în lume – „Cu pace să ieșim!”. Creștinii mărturisesc că pleacă în lume cu această misiune „întru numele Domnului”. Această trimitere a Bisericii în lume arată clar că încheierea Sfintei Liturghii nu este finalul trăirii păcii, ci un nou început, nu un epilog consolator, ci o chemare la slujire și mărturie, o chemare la a deveni „făcători de pace”. Să

urmăm așadar Sfântului Serafim de Sarov, care ne îndeamnă: „Găsește pacea și mii de oameni în jurul tău se vor mântui”.

Pr. Daniel Benga